

Keresztury Dezső: Arany János géniusza

A lángelme műveiben újdonságát és váratlan-
ságát szokták ünnepelni; a kinyilatkoztatás-
szerű erőt: a szellem csodáját, és a tünemény-
szerű egyetlenséget: az egyéniség csodáját. Arany
költői világa műveltségünk szerves elemévé vált,
olyan természetes birtokunkká, melyet már alig
látszik szükségesnek ápolni. Szellemének párat-
lansága, alkotásainak újszerűsége nemigen vá-
lik tehát tudatossá közönségünk köreiben. Ő
maga sem hangsúlyozta eredetiségét. Mintaképek
tekintélyével támasztotta alá a maga igazát.
Alávetette magát a nyelv törvényeinek, s mégis,
egy magyar költőben sem volt annyi kifejezés-
beli merészség, mint benne. A költői művészet
mesterének mutatta magát, aki csak a hangzás
dús változataiban, a formák tökéletességében,
a képek biztos és eleven rajzában leli örömét,
s közben egy nagyarányú, új magyar világot
épített fel.

Arany nem a semmiből épített világot ma-
gának; a valóság zűrzavaros, ellenséges anya-
gát formálta át költészetté. A nép világából
indult ki, de felhasználta mindazt, amit-mint
értékes ércet - a régiségekből is kibányászhatott.